

Bådhaaven ved Åby omkr. 1930.

*Åbys historie som landsby kan føres tilbage til i hvert fald vikingetiden, og måske har den ældste havn i Århusdalen ligget ved Åby: byen ved åen. Senere er havnen flyttet ud til åens munding: Aros, hvor Århus voksede frem, men helt op til udskiftningen i 1822 var der deklareret adgang til landingspladser ved åen. Og langt ind i vort århundrede er stedet blevet anvendt til landing af siv og rør, hentet ved Brabrand sø og anvendt til sivsko, sivmætter og rørvæv.
(Foto i Lokalthistorisk arkiv i Åbyhøj).*

ÅBY-ÅBYHØJ

LOKALHISTORISKE FORENING

KALENDER 1994

Da Åby-Åbyhøj Lokalhistoriske Forening efter et års pause i slutningen af 1992 påny udgav en kalender med lokalhistoriske billeder, var det med spændt forventning, om vi atter kunne regne med en god modtagelse hos vore medborgere. Og så viste det sig, at interessen for kalenderen langt oversteg vore vildeste forhåbninger, idet den blev afhændet i et antal af omkring 1700 eksemplarer. Vi er dybt taknemmelige for den velvilje, vi har mødt, såvel hos vore sælgere som hos kalenderens aftagere.

Det smukke resultat har betydet et godt overskud til Åby-Åbyhøj Lokalhistoriske Forening, der foruden at arrangere foredrag, filmaftener, udflugter og udstillinger har som en af sine væsentligste opgaver at støtte det lokalhistoriske arkiv i Åbyhøj. Arkivet, der jo hører hjemme på Åby Bibliotek, ledes af Niels Løgager Nielsen.

Vi har i det forløbne år haft den glæde at modtage adskillige minder fra den svundne tid og er fortsat interesseret i alle former for arkivalier: breve, skøder, fotos, protokoller o.s.v. fra private såvel som firmaer og foreninger. Kassér intet, før arkivet har set på sagerne. Som hidtil har vi åbent den anden torsdag i hver måned mellem kl. 16 og 18, men herudover er man velkommen til at henvende sig til arkivlederen privat eller til et andet medlem af bestyrelsen for Åby-Åbyhøj Lokalhistoriske Forening.

Denne bestyrelse ser for øjeblikket således ud:

Formand: Niels Høyer, Kr. Koldsvej 68, tlf. 86257326
Kasserer: Louis Aabye, Holmstruphøjvej 161, tlf. 86241206
Sekretær: Holger E. Laursen, Tingvej 6, tlf. 86157313
Arkivleder: Niels Løgager Nielsen, Bragesvej 37, tlf. 86153688
Th. Fischer, Korsagervej 4, tlf. 86256069

Vor 1994-kalender har som tema „Veje og trafik“, og under det forberedende arbejde med den har vi mødt stor velvilje hos Boligforeningen Solgaarden, Gissel Møbler, Importa og Åbyhøj Handelsstandsforening, som vi sender vor hjerteligste tak.

Silkeborgvej, set fra østsiden.

Således tog byen sig ud, når man kom fra Århus. Det store hus til venstre i billedet var Åbyhøjs første købmandshandel. Den blev startet i 1903 af snedkermester Jacob Nielsen, men den daglige drift stod hans hustru for, lige til forretningen solgtes i 1943. Alle de huse, som ses på billedet, ligger der endnu. Enestående for en forstad. Da man i slutningen af forrige århundrede begyndte at bygge på Åby Mark ved Silkeborgvejen, kunne man ikke med det samme finde på noget navn til denne del af sognet. I en årrække kaldte man den for Valby, men efter forslag fra adjunkt Anker Jensen vedtog sognerådet den 25. september 1902, at den ny bydel skulle hedde Aabyhøj. (Postkort fra omkr. 1912-15 i Lokalthistorisk arkiv i Aabyhøj).

Januar 1994

MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORS DAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

- 1. Nytår
- 6. Hellig 3 Konger

Mælkevognen fra kildemejeriet „Aabygaard“ på Søvej i Åby.

I et minimejeri i hovedbygningens kælder behandlede gårdejer Johannes Pedersen selv mælken fra gårdens kreaturbesætning og kørte en daglig mælketur til Vesterbrokvarteret i Århus. Her ses sønnen Viggo på bukken – det går hjemad. I baggrunden skimtes Åby skole.
(Foto fra ca. 1920 i Lokalthistorisk arkiv i Åbyhøj).

Februar 1994

MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28						

Forbindelsen til Århus.

Åbys nære beliggenhed ved Århus gjorde i mangfoldige år forbindelsen med storbyen til en rent privat affære. Man kunne gå, ride eller køre i hestevogn. Først i 1903 startedes en dagvognsrute med hesteforspand fra møllen i Åbyhøj og til Vesterbro Torv. Omkring Første Verdenskrig satte motoriseringen ind, og i 1936 havde man i travle timer forbindelse til Århus hvert kvarter.

Billedet stammer fra omkring 1930. Året før havde rutebilejer Johan Strandgaard, der drev ruten Åbyhøj-Århus, også fået koncession til kørsel fra Brabrand i forbindelse med Åbyhøjruten.

(Foto i Lokalthistorisk arkiv i Åbyhøj).

Marts 1994

MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

27. Palmesøndag

28. Dr. Ingrid

31. Skærtorsdag

Linie 5 til Åbyhøj.

Den første april 1937 overtog Århus Sporveje efter et længe næret ønske fra Århus by den trafikale forbindelse mellem Århus og Åbyhøj, men det skete først efter en lang debat, hvor Århus næsten til det sidste holdt på, at linie 5 skulle starte ved Immervad. Her fik Åbyhøj dog sin vilje, idet ruten kom til at gå fra Banegårdspladsen og til Tousvej for snart at blive forlænget til Gammel Åby. På billedet ser man repræsentanter for sognerådet i Åbyhøj og Århus byråd foran administrationsbygningen ved rutens indvielse. (Samtidigt foto i Lokalthistorisk samling i Mølleparken).

April 1994

MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	

- 1. Langfredag
- 3. Påskedag
- 4. 2. Påskedag
- 16. Dr. Margrethe II
- 29. Bededag

Åbyhøjs første taxa.

Ejeren, N. P. Anthony, boede på Tværvvej og omtales i skatte- og adressebogen 1928-29 som „Automobilholder“. I „Aabyhøj Avis“ reklamerede han i 1928 med „Lillebiler::Køreskole“, og at man hos ham kunne leje „Biler med og uden Chauffør“. I august 1939 blev Tværvvejs navn ændret til Bjarkesvej. Også andre gader fik nye navne: Thyrasvej blev til Vølundsvej, Gormsvej til Vidarsvej, Holger Drachmannsvej til Sophus Bauditzvej, mens Gl. Skolevej skulle benævnes Kærvej, og tre år senere omdøbtes Kaalundsvej til Erik Bøghsvej.

(Foto fra ca. 1929 i Lokalhistorisk arkiv i Åbyhøj).

Maj 1994

MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

12. Kr. Himmelfart
 22. Pinsedag
 23. 2. Pinsedag
 26. Kr.pr. Frederik

„Tropisk regnskyl over Jylland“.

Således skrev Århus Stiftstidende 23. juni 1963. Dagen før var viadukten mellem Viby og Åby blevet sat under vand af det omtalte vejr, så trafikken måtte kæmpe sig gennem vandmasserne. Billedet blev bragt på forsiden af avisen.

(Foto i Åby-Åbyhøj Lokalhistoriske Arkiv).

Juni 1994

5. Grundlovsdag
7. Prins Joakim
11. Prins Henrik
15. Valdemarsdag
24. Skt. Hans dag

MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORS DAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
		1	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30			

Enggårdsvvej set fra Silkeborgvej.

18. juli 1905 fik maskinarbejder L. Bjerregaard og smed S. Hansen sognerådets tilladelse til at anbringe et gadeskilt i deres gade på betingelse af, at den kaldtes Enggårdsvvej. Det var den første gade, der fik et skilt i Åbyhøj. Året før havde Åbyhøj Grundejerforening søgt sognerådet, om der måtte blive anskaffet gadeskilte, men da sognerådet forlangte, at foreningen skaffede 50 kroner til projektet, blev dette opgivet.

(Postkort fra ca. 1910-15 i Åby-Åbyhøj Lokalhistoriske Arkiv).

Juli 1994

MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

Udsigt over Åbyhøj fra vest-nordvest.

Silkeborgvej er hovednerven gennem Åbyhøj. Den blev anlagt i 1854, efter at Silkeborg var blevet oprettet som handelsplads ved kgl. reskripter i 1845 og 1846. Byen var i kraftig vækst på grund af papirfabrikken, der blev oprettet i 1844, så der var et naturligt behov for veje. Før den tid havde vejen gået fra Århus gennem Hasle og videre til Brabrand, Ry og derfra vestpå. Fra gammel tid havde der eksisteret en gangsti til Ry gennem Åby, men den blev i 1829 lukket af politimesteren i Århus.

(Foto fra 1956 i Lokalthistorisk samling i Mølleparken).

August 1994

MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

For 35 år siden havde man også svære parkeringsproblemer.

Billedet er fra september 1957 og viser Søren Frichsvej nær den daværende indgang til Åby Skole. Søren Frichsvej gik oprindeligt fra Carl Blochsgade i Århus og ud til Frichs fabrikker. Som et led i bekæmpelsen af arbejdsløsheden påbegyndtes i 1941 et vejstykke fra Vibyvej nord for baneoverførselen til Åbyvej syd for Åby skole. Dette stykke fik også navnet Søren Frichsvej, men det manglende led mellem Åbyvej og Frichs fabrikker var i mange år kun en sti, senere en smal vej, benyttet især af gående og cyklende på vej til og fra arbejde på Frichs. I begyndelsen af tresserne blev strækningen udbygget, og i 1968-69 udvidedes vejen til sin nuværende bredde.

(Foto i Lokalthistorisk samling i Mølleparken).

September 1994

MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORS DAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30		

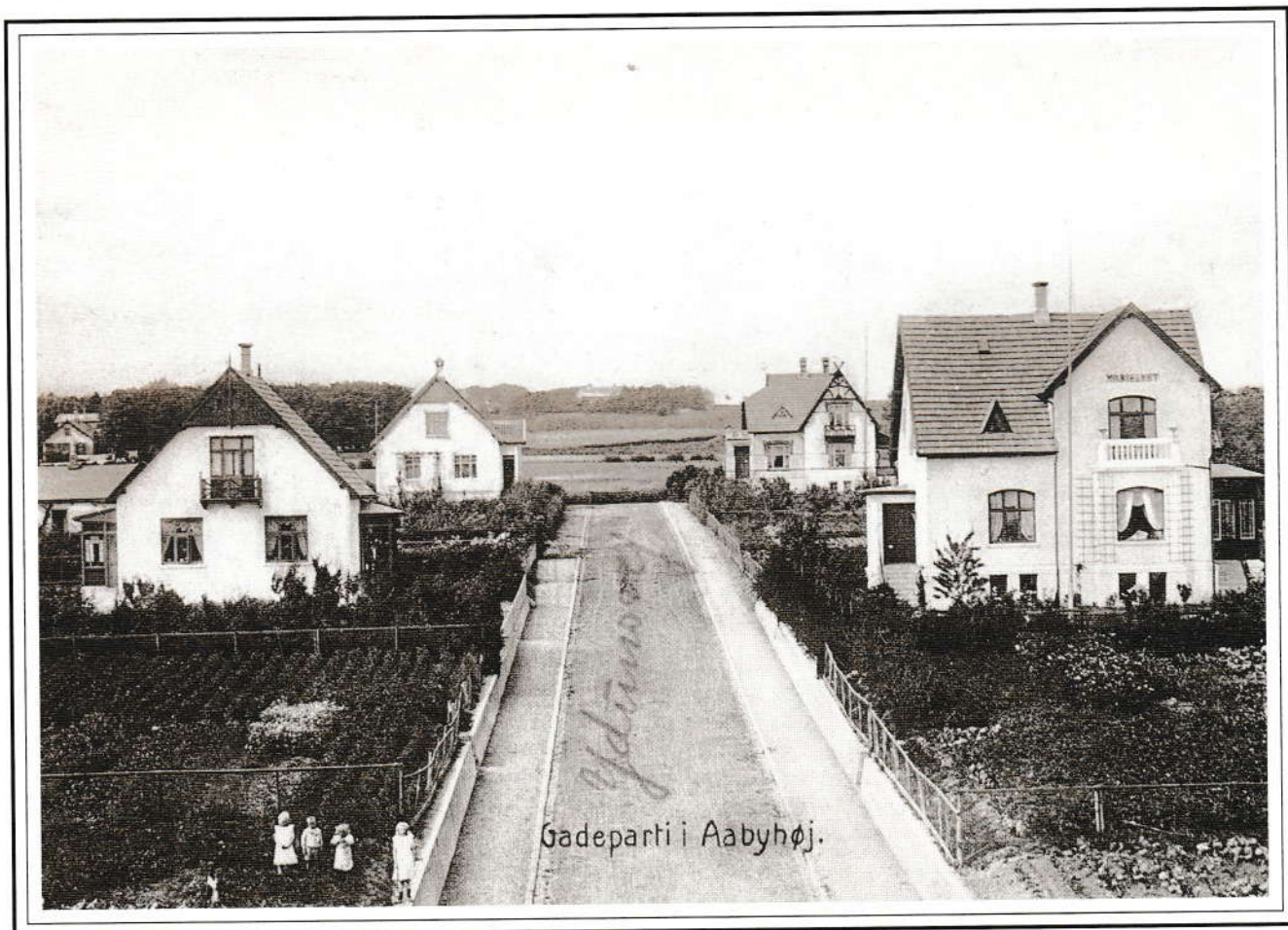

Bygningen af dobbeltsporet ved Åby 1935.

*Jernbanen fra Århus til Randers, der jo går igennem Åby sogn, var den første jernbanestrækning i Nørrejylland. Den blev indviet 3. september 1862 under pomp og pragt af Frederik d.VII og grevinde Danner. 1908-1938 blev den gradvist udvidet til dobbeltspor. Den 23. september 1935 kl. 10.09 kørte det første tog over det nye dobbeltspor ved Åby. Dermed var der for alvor sat punktum for åbyernes adgang til åen. Bag træerne anes Johannes Pedersens gård.
(Foto i Lokalhistorisk samling i Mølleparken).*

Oktober 1994

MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

Ydunsvej.

Her set fra et vindue i „Annaly“, Silkeborgvej 229, Jacob Nielsens købmandsforretning fra 1903. Vejen er endnu ikke ført længere end til Vidarsvej. Bagved ses de åbne marker, der hørte til Åby Østergård. Gaden fik navn på sognerådets møde d. 25. august 1910. Vejen gik da fra landevejen til et punkt, kaldet „Udsigten“.
(Postkort fra ca. 1905 i Åby-Åbyhøj Lokalhistoriske Arkiv).

November 1994

MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORSDAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30				

Dengang havde man endnu vinter.

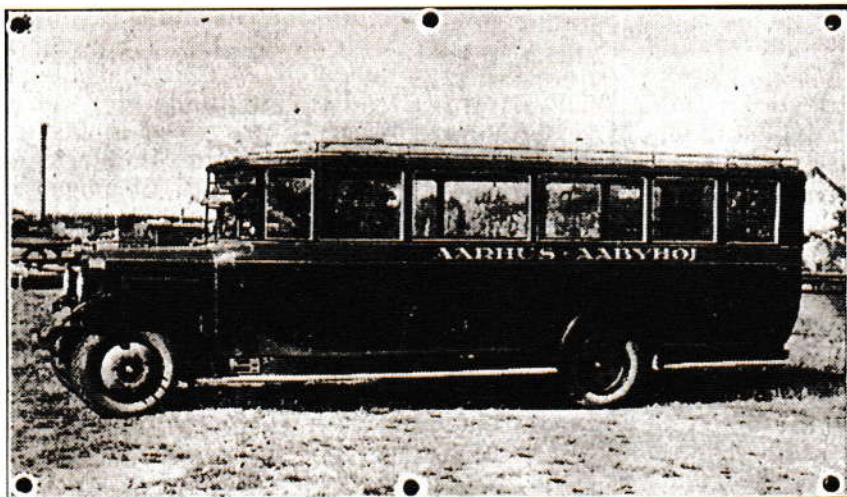
Ind under jul i 1968 fik man for alvor en gang sne, men snart satte tøvejret ind, og selv om man af hensyn til fodgængerne havde adskilt den kørende trafik ved Torvet i Åbyhøj, var færdselen trods alt ikke mere hektisk, end at aktive ungersvende kunne få tid til at fejre vinterens komme.

(Foto i Lokalhistorisk samling i Møllepåken).

December 1994

MANDAG	TIRSDAG	ONSDAG	TORS DAG	FREDAG	LØRDAG	SØNDAG
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

25. Juledag
26. 2. Juledag

Som omtalt i Dagbladene blev der Søndag den 5te dennes paa Aabyhøj-Aarhus Ruten indsat en ny Rutebil.

I den Anledning var Pressens Repræsentanter indbudt for paa nærmere Hold at bese den smukke Vogn, og Pressens Repræsentanter udtaler blandt andet:

Som det vil ses at ovenstaaende Billede, har Vognen et meget elegant Udseende. Vognens Linier er saa smukke, at man hvis den blev kortet lidt af paa Længden kunde iristes til at tro at Vognen var en tiptop moderne Luksus Sedan af nyeste Model. Vognens Indre er ikke mindre elegant og komfortabelt. Under Kørselen afgiver Vognens Ballonringe de store underhængte Fjedre og de bløde polstrede Sæder er fortrinlig Aftjædning som

gør en Køretur med Vognen til en Fornøjelse

Den nye Audi har egentlig kun Cylinderantallet 4 tilfælles med den gamle Audi. Den er længere og lavere med en ny og stærkere Ramme, en kraftigere Motor, større og kraftigere Bremses ligesom Bagaksler og Kuglelejer er dimensionerede. Denne Vogn er bygget med særlig Karosseri-Konstruktion, den er specielt beregnet for By-Kørsel, der er Plads til 18 siddende Passagerer og paa den rummelige Bagperron findes 9 Staapladser.

Den nye Audi er Resultatet af de Erfaringer, der er kostet ved Rutebilkørsel her i Landet.

Saa vel Fabrikant I. V. Darr, Silkeborg og Rutens Indehaver, Johan Strandgaard, haaber, at Beboerne i Aabyhøj vil blive tiltredse med den nye Vogn.

